

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Dlui Adrian TALMACI
SECRETAR INTERIMAR AL
CONSILIULUI MUNICIPAL CHIȘINĂU
(pentru informarea Consilierilor municipali)

În contextul adresărilor Ministerului Justiției către Consiliul municipal Chișinău cu cereri prealabile privind încasarea în ordine de regres a prejudiciului achitat din contul statului ca urmare a constatării încălcării dreptului de executare în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești privind asigurarea cu spațiu locativ vă comunicăm următoarele.

În baza unor hotărâri judecătorești irevocabile autoritățile municipiului Chișinău (Consiliul municipal Chișinău, Primarul general al Municipiului Chișinău) au fost obligate să asigure cu spațiu locativ diferite categorii de persoane prin acordarea/repartizarea spațiului locativ conform prevederilor legislației locative în vigoare. La emiterea acestor hotărâri instanțele au invocat prevederile mai multor legi speciale, cum ar fi prevederile stipulate în art. 38 din legea nr. 118 din 14.03.2003 cu privire la procuratură, art. 35 din legea nr.416-XII din 18.12.1990 cu privire la poliție, art. 56, alin. (10) din legea nr. 170-XVI din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art. 30 din legea nr. 544-XIII din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, art. 21, alin. (14) din legea nr. 162-XVI din 22.07.2005 privind statutul militarilor, art. 32 din legea Nr.1036-XIII din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar, art. 23 din legea Nr.806-XII din 12.12.1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele de interne) ale Ministerului Afacerilor Interne, art. 12 din legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice. În total la momentul actual au fost identificate 227 hotărâri judecătorești de acest gen neexecutate.

Analizând situația creată, putem deduce că obligațiile de a asigura cu spațiu locativ diferite categorii de persoane au fost puse de către autoritățile centrale pe seama autorităților municipale cu încălcarea principiilor autonomiei locale, fără ca autoritățile municipiului Chișinău să dispună de resursele necesare. Mai mult, în condițiile Cartei Europene a Autonomiei Locale, Constituției și legilor din domeniul APL, autoritățile publice locale nici nu pot fi obligate să execute astfel

de prevederi legale, deoarece competențele respective sunt de interes național și dacă ele sunt delegate către APL atunci trebuie să fie acoperite financiar în mod obligatoriu din contul bugetului de stat (și nicidecum din contul bugetului local, care este destinat satisfacerii problemelor de interes local). Astfel, delegarea de competențe de a asigura obligatoriu cu spațiu locativ diferite categorii de angajați ai autorităților publice centrale urma a fi realizată paralel cu transmiterea fondului locativ necesar executării acestor obligații sau a surselor financiare pentru construirea acestui fond locativ.

În acest sens menționăm, că potrivit art.3, lit. e) din Legea nr.435 din 28.12.2006 privind descentralizarea administrativă, descentralizarea administrativă are la bază principiul corespunderii resurselor cu competențele, care presupune corespunderea resurselor financiare și materiale alocate autorităților publice locale cu volumul și natura competențelor ce le sunt atribuite pentru a asigura îndeplinirea eficientă a acestora. Mai mult ca atât, potrivit art. 6, alin. (4) din legea citată, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora.

Din alt punct de vedere, pentru a elucida modul, în care autoritățile municipiului Chișinău urmau să execute obligațiile de a asigura cetățenii menționați cu spațiu locativ, atât în baza prevederilor legii, cât și ulterior în baza hotărârilor judecătorești, trebuie să luăm în considerație că modul respectiv trebuia să se încadreze strict în prevederile cadrului legal, în cazul dat aceste norme fiind cuprinse în Codul nr. 2718 din 03.06.1983 cu privire la locuințe al R.S.S. Moldovenești, în vigoare până la data de 30.04.2015.

Conform normelor respective, art. 28 din Codul menționat stabilea, că cetățenii, care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor locative, au dreptul de a primi pentru folosire o încăpere de locuit în casele fondului locativ de stat sau obștesc în modul, prevăzut de legislație. Este de menționat că, art. 5 din Cod prevedea, că Fondul de locuințe este constituit din:

- casele de locuit și încăperile de locuit din alte clădiri, care aparțin statului (fondul de stat de locuințe);
- casele de locuit și încăperile de locuit din alte clădiri, care aparțin colhozurilor și altor organizații cooperatiste, asociațiilor lor organizațiilor sindicale și altor organizații obștești (fondul obștesc de locuințe);
- casele de locuit, care aparțin cooperativelor de construire a locuințelor (fondul cooperativelor de construire a locuințelor);
- casele de locuit și apartamentele, aflate în proprietatea personală a cetățenilor (fondul individual de locuințe).

În conformitate cu prevederile art. 6 din Codul menționat, în administrarea autorităților locale se află fondul de stat de locuințe, ceea ce determină faptul că

autoritățile municipale urmau să asigure cu locuințe exclusiv din numărul de locuințe de stat (aflate în proprietatea publică a statului) transmise în administrarea autorităților municipiului.

În această ordine de idei, constatăm că neexecutarea în termen a hotărârilor de judecată menționate în speță, a fost determinată exclusiv de lipsa fondului de locuințe de stat disponibil pentru executarea respectivă. În deosebi constatăm cu regret, că de către autoritățile statului nu au fost transmise locuințele sau sursele pentru construirea acestora necesare, astfel încât autoritățile municipiului Chișinău sau aflat în imposibilitate de a executa o mare parte din hotărârile judecătorești indicate supra. Este de menționat că de la independență încoace statul nu a investit nici pe departe surse financiare suficiente în construirea fondului de locuințe public.

Necătând la situația creată, autoritățile municipale au depus eforturi constante în identificarea căilor de executare a hotărârilor judecătorești invocate. În acest fel, din numărul de locuințe proprietate publică a statului, aflate în administrarea autorităților municipale, pe parcursul timpului au fost identificate mai multe locuințe eliberate ca urmare a decesului locatarilor, emiterea hotărârilor de judecată privind evacuarea, alte cazuri de eliberare a locuințelor. Totodată autoritățile municipale au colaborat intens cu autoritățile statului pentru transmiterea în administrarea municipală a locuințelor trecute în proprietatea statului ca urmare a declarării succesiunii vacante pentru locuințele proprietate privată.

Paralel, municipiul Chișinău a participat în cadrul programelor de finalizare a blocurilor locative nefinalizate prin atragerea finanțării de la partenerii externi, asumându-și credite, astfel fiind posibil de executat mai multe titluri executorii prin acordarea locuințelor în blocurile locative din str. Milescu Spătaru 21/5, Ginta Latină 11/3, Liviu Deleanu 9/2.

În același timp, la alocarea terenurilor disponibile pentru construcțiile locative multietajate noi în cartierele municipiului au fost încheiate mai multe acorduri cu companiile de construcții, în baza cărora municipiul a primit în proprietate locuințe, care au fost repartizate creditorilor în procesul executării titlurilor nominalizate.

În urma măsurilor întreprinse, pe parcursul perioadei de la emiterea primelor hotărâri judecătorești până în prezent, au fost executate peste 192 titluri executorii privind obligarea de a acorda spațiu locativ.

Suplimentar vă comunicăm, că întru neadmiterea condamnărilor pentru neexecutarea în termen a titlurilor executorii specificate, în perioada 2012 - 2017 Primarul General a încheiat 81 de tranzacții de împăcare cu creditorii urmăritori, iar în rezultatul acestora obligațiile autorităților municipale față de acești creditori

în cadrul procedurilor de executare au fost stinse. Pe acest fapt a fost intentată cauza penală nr.2015971052 conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3), lit. d) din Codul penal, iar cauza se află în gestiunea Centrului Național Anticorupție.

Actualmente, în problema executării titlurilor executorii specificate se atestă un impas continuu, luând în considerație lipsa spațiului locativ necesar și dezinteresului din partea autorităților statului în soluționarea problemelor cu care se confruntă municipalitatea.

Prin Legea nr. 75 din 30.04.2015 cu privire la locuințe a fost aprobat un cadru normativ nou, care reglementează modul de administrare a locuințelor proprietate publică. În acest context menționăm, că autoritățile municipiului Chișinău, potrivit art.3 alin. (2) din Legea Nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală dispun de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat. Din aceasta rezultă, că executarea hotărârilor judecătorești privind obligarea de a acorda spațiu locativ diferitor categorii de persoane poate fi realizată strict în condițiile legii, în cazul dat a legii speciale (Legea nr.75 din 30.04.2015 cu privire la locuințe).

Din conținutul prevederilor Legii nr.75 din 30.04.2015 cu privire la locuințe, art.8, lit. b) și lit. c) reiese că în procesul acordării spațiului locativ conform hotărârilor de judecată respective, autoritățile municipiului Chișinău au următoarele atribuții:

- țin evidența persoanelor care au dreptul la obținerea locuințelor sociale și atribuie locuințele sociale;
- asigură construcția și procurarea de locuințe sociale, de manevră, de serviciu, care urmează să asigure necesitățile de obținere a locuințelor de către persoanele care au acest drept, în limita mijloacelor alocate de la bugetul de stat în acest scop.

Concomitent, potrivit art. 7 lit. c) din aceeași lege, Guvernul elaborează și aprobă politica locativă a statului privind alocarea mijloacelor financiare de la bugetul de stat pentru construcția și procurarea de către autoritățile administrației publice locale a locuințelor sociale, de serviciu, de manevră.

În aceste condiții, în lipsa locuințelor proprietate publică disponibile (libere), autoritățile municipale se află în imposibilitate de a executa hotărârile judecătorești în cauză. Totodată autoritățile municipiului Chișinău nu au la dispoziție alte căi legale de executare a hotărârilor respective.

Având în vedere cele relatate, autoritățile municipale în repetate rânduri sau adresat autorităților centrale, Guvernului RM, Ministerului Finanțelor, Ministerului

Economiei, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerului Justiției, Cancelariei de Stat cu demersuri, prin care a informat despre situația de fapt și de drept și despre imposibilitatea executării hotărârilor menționate.

Prin răspunsul Guvernului Republicii Moldova din 22.05.2018 am fost înștiințați despre faptul că în bugetul de stat pentru anul 2018 și la etapa elaborării Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pe anii 2019-2021 din contul resurselor generale ale bugetului de stat nu se prevăd alocații în vederea construcției locuințelor sociale.

Ulterior prin răspunsul nr. 09/1-09/170 din 01 iunie 2021 Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a informat Primăria municipiului Chișinău despre faptul că la indicația Prim-ministrului interimar, dlui Valeriu CIOCOI nr.21-06-67-1993 din 18 martie 2021, ținând cont de funcțiile de coordonare și promovare a politicii locative a statului, atribuite Ministerului Economiei și Infrastructurii, acesta va prezenta propuneri optime privind măsurile care urmează a fi înregistrate în scopul executării hotărârilor judecătorești cu privire la asigurarea unor categorii de cetățeni cu locuințe, neexecutate până în prezent de către Consiliul Municipal Chișinău.

Reieșind din cele expuse, concluzionăm, că autoritățile municipiului Chișinău au întreprins toate măsurile posibile pentru executarea în termen a hotărârilor judecătorești privind asigurarea cu spațiu locativ a diferitor categorii de persoane, iar executarea acestora nu va fi posibilă atâta timp cât autoritățile administrației publice centrale, inclusiv Cancelaria de Stat, Ministerul Justiției, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Finanțelor nu vor întreprinde măsurile necesare pentru alocarea surselor financiare de la bugetul de stat în vederea construirii sau procurării locuințelor necesare executării hotărârilor respective.

În această ordine de idei vă reamintim, că, de către Ministerul Justiției pe parcursul anilor 2020-2021 a fost creat un grup de lucru format din reprezentanții părților interesate în vederea identificării căilor de ieșire din impasul creat. Astfel, Primăria municipiului Chișinău solicită reactivarea grupului respectiv și convocarea în regim de urgență a acestuia pentru întreprinderea acțiunilor ce se impun.

Șef adjunct al DGLCA

Ghenadie DUBIȚA

Șef al Direcției asistență juridică

Valerii BOGDAN